

**Onderzoeksplan  
intergemeentelijke  
samenwerking**

**Juli 2016**

**Rekenkamercommissie gemeente Waalre**

Drs. J.J.M. van den Heuvel,	voorzitter
Drs. M.A. Koster RA,	lid
J.M. van Berlo,	lid

Secretariaat:

Rekenkamercommissie Gemeente Waalre  
t.a.v. J.M. van Berlo  
Postbus 10.000  
5580 GA Waalre  
Tel: 040-2839946  
GSM: 06-4817 6054  
E-mail: [j.vanberlo02@onsnet.nu](mailto:j.vanberlo02@onsnet.nu)

## ***Inleiding***

In het onderzoeksprogramma 2017-2018 van de Rekenkamercommissie Waalre is een onderzoek naar de intergemeentelijke samenwerking aangekondigd.

Dit onderwerp is in de bijeenkomst van januari 2017 door meerdere fracties aangedragen als onderzoeksonderwerp. Het onderwerp is actueel en sluit aan bij de filosofie, die Waalre hanteert. Daarbij opteert Waalre voor een zelfstandige gemeente met een sterke focus op (regionale) samenwerking. Er is dus sprake van een dubbele oriëntatie, te weten lokaal doen wat lokaal kan en kiezen voor een regionale oplossing als dat beter is voor de inwoners van Waalre.

Op tal van terreinen werkt de gemeente Waalre samen zowel binnengemeentelijk als ook steeds meer met andere gemeenten. Met deze toenemende intergemeentelijke samenwerking komt ook de vraag op welke wijze de gemeente Waalre in deze samenwerkingen opereert en op welke wijze de raad en het college sturing geven aan deze samenwerkingsverbanden.

## ***Doelstelling, onderzoeksvragen en normering***

Het doel van het onderzoek is om inzichtelijk te maken in welke samenwerkingsverbanden Waalre opereert, welke doelen en motieven voor samenwerking worden gehanteerd, op welke wijze de sturing vanuit de gemeente inhoud krijgt en welk rendement de samenwerking voor de gemeente heeft.

Aan de hand van de hieruit verkregen inzichten en aan de hand van andere onderzoeken op dit terrein wordt gespeurd naar mogelijke verbeteringen. Verbeteringen die kunnen helpen bij het maken van keuzes over intergemeentelijke samenwerking en kunnen bijdragen aan een betere sturing vanuit de raad en het college.

In het voorafgaande is steeds gesproken over intergemeentelijke samenwerkingen. In dit onderzoek worden daarmee bedoeld: de overeenkomsten, waarbij sprake is van een samenwerkingsrelatie tussen de gemeente Waalre en een of meerdere andere gemeenten, eventueel waar ook andere regionale partners dan gemeenten, provincie en rijk bij betrokken zijn.

Steeds wordt daarbij de intergemeentelijke insteek gekozen: de samenwerkingsverbanden binnen de gemeente, zoals bijvoorbeeld publiek private samenwerkingen, blijven dus buiten beschouwing.

Om te komen tot het bedoelde inzicht en de hieruit af te leiden bouwstenen voor de toekomstige samenwerking worden als onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Aan welke intergemeentelijke samenwerkingen neemt Waalre deel en welke ontwikkelingen tekenen zich hierin af?
2. Is er een gemeentelijk beleidskader voor intergemeentelijke samenwerking?
3. Wat zijn de motieven voor de samenwerking en welke keuzes - uit een oogpunt van beleid en/of bedrijfsvoering - liggen hieraan ten grondslag?
4. Worden de doelen en beoogde resultaten van de samenwerking vooraf duidelijk benoemd?

5. Worden de doelen en beoogde resultaten van de samenwerking achteraf ook gecontroleerd en op basis daarvan eventueel bijgestuurd?
6. Is de rolverdeling tussen raad en college helder, waar het gaat om de sturing en controle van de intergemeentelijke samenwerking en wordt er ook conform deze rolverdeling gehandeld?
7. Welke aandachtspunten voor de vormgeving van de toekomstige samenwerking komen voort uit de beantwoording van voorafgaande vragen?

Om vanuit de onderzoeksvragen te kunnen komen tot oordeelsvorming is een normering nodig. Onderzoeksvraag 1 is inventariserend en daarbij past geen norm. Ook bij onderzoeksvraag 7 past geen norm, omdat het antwoord daarop voortkomt uit de antwoorden op de andere onderzoeksvragen.

Voor de overige onderzoeksvragen zijn hieronder de te hanteren normen aangegeven.

Bij onderzoeksvraag 2 worden als normen gehanteerd:

- Er is een actueel gemeentelijk beleidskader voor intergemeentelijke samenwerking;
- Dit beleidskader bevat een visie op de samenwerking in relatie met de eigen gemeentelijke doelen;
- De rolverdeling tussen raad en college is daarbij aangegeven.

Bij onderzoeksvraag 3 worden als norm gehanteerd:

- Aan de samenwerking liggen motieven ten grondslag liggen en deze zijn expliciet en concreet benoemd.

Bij de onderzoeksvragen 4 en 5 worden als normen gehanteerd:

- De samenwerking maakt zichtbaar op welke wijze de realisatie van gemeentelijke doelen via samenwerking dichterbij worden gebracht.
- De doelen en beoogde resultaten van de samenwerking zijn vooraf duidelijk aangegeven en hebben een rol gespeeld in het besluitvormingsproces van raad en/of college.
- De doelen en behaalde resultaten van de samenwerking worden door de raad en/of het college gecontroleerd.
- Als er sprake is van discrepantie tussen de beoogde en behaalde resultaten is er aandacht voor bijsturing door raad en/of college.

Bij onderzoeksvraag 6 worden als normen gehanteerd:

- Expliciet is bij het aangaan van samenwerkingsverbanden aangegeven wat de rol van de raad en van het college is;
- Raad en college handelen vervolgens ook conform deze rolverdeling.

### ***Aanpak en planning van het onderzoek***

In het onderzoek wordt gebruik gemaakt van verschillende methoden. Begonnen wordt met een inventarisatie om de samenwerkingen, waarin Waalre participeert, in beeld te brengen.

Voorts wordt een documentenanalyse verricht en worden interviews gehouden. Mogelijkwijze wordt er ook nog een werkbijeenkomst belegd met vertegenwoordigers van raad, college en ambtelijke organisatie. Tijdens het onderzoek en in overleg met betrokkenen zal hierover worden besloten.

Het is niet de bedoeling alle intergemeentelijke samenwerkingen mee te nemen in de interviews. In de loop van het onderzoek zal een selectie van samenwerkingsverbanden plaatsvinden, waarop dieper ingegaan wordt. Bij deze selectie zal in ieder geval rekening worden gehouden met:

- het bestuurlijke en financiële belang van het samenwerkingsverband;
- een zekere spreiding over de verschillende beleidsvelden en portefeuilles;

Het onderzoek wordt door de Rekenkamercommissie zelf uitgevoerd.

Bij de uitvoering van het onderzoek wordt de volgende fasering voorzien:

- *Opstellen en vaststellen onderzoeksplan (juni 2017).*

Het onderzoeksplan wordt vastgesteld in de Rekenkamercommissie en ter kennis gebracht aan de raad en het college.

- *Oriënterend overleg (juni 2017).*

In een overleg met de gemeentesecretaris en de contactambtenaar voor dit onderzoek wordt een eerste verkenning op dit dossier in Waalre uitgevoerd.

- *Inventarisatie en documentenanalyse (juni/juli 2017)*

Middels een inventarisatie in de ambtelijke organisatie worden de samenwerkingen in beeld gebracht. Vervolgens worden de relevante documenten geanalyseerd, met het oog op de onderzoeksvragen.

- *Selectie samenwerkingsverbanden en opstellen checklist voor de interviews (juli 2017)*

Uit het totaal van samenwerkingsverbanden wordt een selectie gemaakt voor het houden van de interviews en een checklist voor de gesprekken opgesteld.

- *Interviews (augustus/september 2017) en eventueel werkbijeenkomst (oktober 2017)*

Ter aanvulling op en verdieping van de documentenanalyse worden interviews gehouden met vertegenwoordigers van raad, college en ambtelijke organisatie.

Eventueel wordt na de interviews nog een werkbijeenkomst belegd met vertegenwoordigers van raad, college en ambtelijke organisatie.

- *Rapportage (november 2017)*

In deze fase wordt de concept rapportage opgesteld op basis van de inhoud uit de fases 1 t/m 5.

- *Procedure voor hoor en wederhoor en vaststellen eindrapport (december 2017)*

Ter verificatie van de feiten wordt de conceptrapportage aangeboden aan het college alsook wordt de bestuurlijke reactie van het college gevraagd. Vervolgens wordt het definitieve rapport vastgesteld in de Rekenkamercommissie.

- *Formele behandelingsprocedure (januari 2018)*

De behandeling van de definitieve rapportage voorzien in de raadsbijeenkomst van januari 2018.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de  
Rekenkamercommissie van 6 juni 2017

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of loops and a horizontal line, representing the name J.J.M. v.d. Heuvel.

Drs. J.J.M. v.d. Heuvel,  
Voorzitter.